

สุขภาพโลก (Global Health) กับกุมารแพทย์

สุทธิพงศ์ วัชรสินธุ

เมื่อพูดถึงสุขภาพโลก หรือ Global Health เรามักจะหมายถึงการดำเนินการใด ๆ ทั้งในด้านการศึกษ การวิจัย รวมทั้งการดำเนินการทางสุขภาพเพื่อให้ประชากรของโลกมีสุขภาพทางสุขภาพที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึง ความเท่าเทียมกันในการได้รับการดูแลทางสุขภาพ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็น ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างดีว่าความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพของประชากรของโลกเป็นอุปสรรคสำคัญปัจจัยหนึ่งของการควบคุมโรค ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงยาและอุปกรณ์ในการรักษา ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงวัคซีน ป้องกันโรค และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

การที่จะทำให้สุขภาพของประชากรของโลกได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมกันนั้นเป็นที่แน่นอนว่ายังคงมี ขีดจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถไปถึงจุดที่ต้องการได้ เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละประเทศ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และนโยบายของแต่ละประเทศย่อมส่งผลกระทบต่อประชากรในบางประเทศ ไม่สามารถได้รับการดูแลทางสุขภาพที่ดีได้ องค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญหลายองค์กร ได้แก่ องค์กรอนามัยโลก (World Health Organization), องค์กรยูนิเซฟ (UNICEF), องค์กรสหประชาชาติ (The United Nations) เป็นต้น ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและข้อตกลงความร่วมมือด้านสุขภาพโลก เพื่อให้เกิดความมั่นคง ด้านสุขภาพและนำไปสู่ข้อตกลงเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ที่คาดหวังให้บรรลุภายในปี พ.ศ. 2573 ครอบคลุมใน 5 มิติ คือ (1) การพัฒนาคน (People) ให้มีความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้มีความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน

สุขภาพโลกเป็นศาสตร์ที่มีการทำงานควบคู่กันไประหว่างทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่มีความหมายกว้างไปกว่า international health โดยตระหนักถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรโลกทั้งหมด และการแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการหาทางออกร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายของประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติและทำให้ปัญหาดังกล่าวบรรเทาลงไปได้ ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหาทางสุขภาพที่เกิดจากภาวะโลกร้อน การทำงานด้านสุขภาพโลกมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำงานร่วมกันและมีการทำงานข้ามศาสตร์ (multidisciplinary team) ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการสาธารณสุข ด้านระบาดวิทยา ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม ด้านการเมือง เป็นต้น

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านความมั่นคงของโลก (megatrends for global security) มีผลต่อการกำหนดทิศทางที่เปลี่ยนไปของสุขภาพโลก โดยที่ประชากรโลกในทุกประเทศต้องตระหนักเพื่อใช้เป็นข้อกำหนดในการกำหนดยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศและแต่ละองค์กร ประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญล้วนแต่มีผลสอดคล้องกันไปทั้งสิ้น เช่น การเคลื่อนย้ายของสรรพกำลังทางเศรษฐกิจจากโลกตะวันตกมาสู่โลกตะวันออก การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงวัยทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรวัยทำงานข้ามพื้นที่และข้ามพรมแดน การกระจุกตัวของประชากรในบางประเทศ การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่ร้อนขึ้น การเพิ่มขึ้นของมลพิษ ล้วนแต่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพของประชากรโลก นอกจากนั้นแล้วการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นของเทคโนโลยีในปัจจุบันจะช่วยส่งผลทำให้การเข้าถึงบริการสุขภาพของประชากรโลกเปลี่ยนไป มีความสะดวกมากขึ้นในการเข้าถึงข้อมูลและการให้บริการด้านสุขภาพ

การเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพ (global health trend) ที่เป็นผลตามมาของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านความมั่นคงของโลก พอจะสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านที่สำคัญ คือ

1. **ด้านโรคติดเชื้อ โรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ** ที่สามารถทำให้เกิดการระบาดของโรคไปทั่วโลกชนิด pandemic
2. **ด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง** ได้แก่ โรคอ้วน โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน และ metabolic syndrome เป็นต้น
3. **ด้านการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ** การครอบคลุมสิทธิประโยชน์ในการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ

สถาบันทางการแพทย์ทุกแห่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัญหาที่มีผลต่อสุขภาพของประชากรโลกผ่านการดำเนินการในหลายมิติ ได้แก่ การให้ความสำคัญในการให้ความรู้ผ่านการฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการแพทย์ การสนับสนุนงานวิจัยที่มีผลต่อสุขภาพโลก และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายงานวิจัยทั่วโลก รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรทางการแพทย์ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานด้านสุขภาพโลก เป็นต้น

บทบาทของกุมารแพทย์ต่อสุขภาพโลก

กุมารแพทย์ได้ชื่อว่าเป็นแพทย์ที่ดูแลเด็กมาตั้งแต่คลอด มีการติดตามดูพัฒนาการและการเจริญเติบโต และวินิจฉัยโรคและความผิดปกติต่าง ๆ ในเด็กได้ตั้งแต่เริ่มต้น และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง กุมารแพทย์เป็นแพทย์ที่ให้การดูแลและให้คำแนะนำแก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง นอกเหนือไปจากตัวเด็กเองด้วย ดังนั้นกุมารแพทย์จึงเปรียบเสมือนเป็นแพทย์ประจำครอบครัวไปด้วย

ข้อมูลในปัจจุบันยังพบว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลางยังคงประสบกับปัญหาของโรคติดเชื้อ ภาวะโภชนาการที่ไม่เพียงพอ การไม่เพียงพอของบุคลากรทางการแพทย์ ทำให้อัตราการเสียชีวิตของเด็กยังคงสูง

The American Academy of Pediatrics ได้กล่าวไว้ว่า กุมารแพทย์ควรทำงานโดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง โดยอาศัยความรู้ในการทำงานที่จะช่วยเหลือพัฒนาสุขภาพของเด็กทั้งในประเทศและข้ามพรมแดนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม นอกจากนั้นแล้วควรส่งเสริมและสนับสนุนให้แพทย์ที่มาฝึกอบรมเป็นกุมารแพทย์ได้เรียนรู้ด้านสุขภาพโลก และมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพเด็กข้ามพรมแดน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ หรือการให้การดูแลเด็กในพื้นที่จริง รวมทั้งการให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพเด็ก ได้แก่ การบรรจุหัวข้อด้านสุขภาพโลกเข้าไปในการศึกษาฝึกอบรมหรือการศึกษาต่อเนื่องประจำปี การเป็นอาสาสมัครเข้าไปดูสุขภาพเด็กในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นระยะเวลาสั้น ๆ การให้ความรู้ข้ามพรมแดนในการดูแลสุขภาพเด็กด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยี การทำวิจัยด้านสุขภาพโลกร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

สรุป

สุขภาพโลก เป็นศาสตร์ที่แพทย์ทุกคนรวมทั้งกุมารแพทย์ควรให้ความสนใจเพราะเป็นปัญหาที่กระทบต่อสุขภาพของประชากรทั่วโลก การบรรเทาภาวะดังกล่าวจำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน (multisector) ในทุกภูมิภาคของโลก เพื่อผลักดันให้เกิดเป็นนโยบายในระดับชาติและนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

1. Wikipedia. Global health [Internet]. [cited 2023 April 10]. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Global_health
2. sdgs.nesdc.go.th [internet]. Thailand: Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC). Sustainable Development Goals. [cited 2023 April 10]. Available from: <https://sdgs.nesdc.go.th/>
3. Chen X, Li H, Lucero-Prisno DE, et al. What is global health? Key concepts and clarification of misperceptions. *Glob Health Res Policy* 2020; 5: 14
4. Suchdev PS, Howard CR. The Role of Pediatricians in Global Health. *Pediatrics* 2018; 142: e20182997.

